

บทที่ 13

การพัฒนาด้านการลงทุน การจัดตั้งค์การธุรกิจ และการเมินการคลัง

1. การลงทุนกับการพัฒนาเศรษฐกิจ

การสื่อสารมานาคมวิธีใหม่ การจัดจำหน่ายสินค้าแบบใหม่ การขยายตัวของอุตสาหกรรมที่ใช้เครื่องจักรกลในระบบโรงงาน และการพัฒนาของการเกษตรแบบใช้เครื่องจักรทุนแรงนั้น จำเป็นต้องมีการลงทุนอย่างมาก เช่นกิจการรถไฟ็ตองใช้จ่ายเงินเป็นจำนวนมหาศาลในการซื้อที่ดิน การบันปรับตับดิน การสร้างสะพาน สร้างอุโมงค์ สร้างสถานีฯลฯ หรือในอุตสาหกรรมปั้นฝ้ายของอังกฤษนั้น ต้นทุนเครื่องมือการผลิตค่าคนงาน 1 คนในการผลิตแบบครัวเรือน เป็นเพียงประมาณ 5 ปอนด์ในขณะที่ถ้าผลิตในโรงงานจะเป็นถึง 118 ปอนด์(ในปี 1892) บวกกว่าอัตราส่วนสินค้าประเภททุน(เครื่องจักร เครื่องมือ)ต่อคนงาน 1 คนในอังกฤษได้เพิ่มขึ้นราว 50% จากปี 1865 ถึง 1913 การลงทุนที่เพิ่มให้มากยิ่งนี้เองมาจากการอ่อนหักมากขึ้นและนำมาลงทุน ซึ่งจากข้อมูลที่มีอยู่นั้นพอจะประมาณได้ว่าการสะสมทุนในอังกฤษเป็นประมาณ 17% ของรายได้ประชาชาติในศตวรรษ 1860 ส่วนของสหราชอาณาจักรเป็นประมาณ 20% ของรายได้ประชาชาติแต่ละปีในปี 1870

นักเศรษฐศาสตร์โดยทั่วไปมักมีความเห็นว่า การออมและการลงทุนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ แต่อาจจะเป็นได้ว่าเขากล่าวไว้ให้ความสำคัญต่อบบทบาทของการลงทุนมากเกินไป การลงทุนนั้นไม่ใช่เพียงสาเหตุเดียวของความเจริญทางเศรษฐกิจ และโดยตัวของมันเองก็ไม่อาจทำให้การพัฒนาเศรษฐกิจเกิดขึ้นได้ เพราะการเปลี่ยนแปลงในชีวิตเศรษฐกิจโดยทั่วไปเป็นผลของปัจจัยมากมายทำงานร่วมกัน มิใช่เฉพาะการลงทุนเท่านั้น ได้เคยมีนักวิชาการประมาณว่าความเจริญทางเศรษฐกิจของสหราชอาณาจักรในช่วง 80 ปีก่อนหน้าปี 1953 นั้นมีผลเนื่องมาจากการเพิ่มในสินค้าหุน(เครื่องจักร เครื่องมือต่างๆ)เพียง 10% เท่านั้น การประมาณนี้ถูกใจลักษณะเป็นจริงก็ย่อมหมายความว่าความเจริญทางเศรษฐ-

กิจส่วนใหญ่นั้น ขึ้นกับการประดิษฐ์คิดกันทางเทคโนโลยีและการจัดองค์การการผลิตที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งในที่นี้จะเรียกว่า " กันว่า " ประสิทธิภาพแห่งชาติ "

2. การจัดองค์การธุรกิจในรูปบริษัท

การเปลี่ยนแปลงอย่างหนึ่งที่มีส่วนสำคัญต่อการเพิ่ม " ประสิทธิภาพแห่งชาติ " ตั้งแต่ครรษที่ 18 ถึงปลายครรษที่ 19 คือขนาดของกิจการที่ใหญ่ขึ้น โรงงานอุตสาหกรรม กิจกรรมไฟ กิจการเดินเรือ ฯลฯ ตลอดจนห้างสรรพสินค้าส่วนจำเป็นต้องมีขนาดใหญ่ขึ้น เมื่อ เทียบกับการทำเนินงานในสมัยก่อน ๆ ทั้งนี้เพื่อจะสามารถดำเนินการอยู่ต่อไปได้ เมื่อขนาดของกิจการที่เหมาะสมในการดำเนินธุรกิจเป็นขนาดใหญ่ขึ้นนี้ ความต้องการเงินทุนก็จะมีมากตามไป ด้วย ในกรณีเช่นนี้ธุรกิจแบบเจ้าของดำเนินการเองคนเดียวจึงไม่อาจแข่งขันกับกิจการใหญ่ได้ ดังนั้นจึงจำเป็นที่บุคคลจำนวนมากจะต้องเข้ามาร่วมมือกันเพื่อให้ได้ปริมาณที่เพียงพอ และ เพื่อให้ได้มาซึ่งความชำนาญทางเทคนิคและการจัดการที่จำเป็น

นับแต่เริ่มมีการปฏิวัติอุตสาหกรรมเป็นต้นมา การประกอบการในรูปห้างหุ้นส่วนได้เกิดขึ้นมาก many คือการแบบนี้เกิดขึ้นเพราฯโดยปกตินักประดิษฐ์คิดกันมักไม่มีทุนหรือ ความสามารถทางธุรกิจที่จำเป็นสำหรับดำเนินธุรกิจเองได้ โดยทั่วไปนั้นเงินทุนของหุ้นส่วน เพียง 2 คนก็มักไม่เพียงพอที่จะดำเนินการ ดังนั้นห้างหุ้นส่วนแบบมีหุ้นส่วนหลายคนจึงเกิดขึ้น โดยหุ้นส่วนบางคนจะเป็นผู้ลงทุนเป็นสำคัญและไม่เข้ามามีส่วนร่วมโดยตรงในด้านการจัดการ ธุรกิจ บุคคลเช่นนี้เรียกว่า " เป็น " sleeping partners " และได้สิทธิ์ไม่ต้องรับผิดชอบในหนี้สินที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจผิดพลาด โดยหุ้นส่วนผู้ที่เข้าจัดการธุรกิจจะเป็นผู้รับผิดชอบในหนี้สินอย่างเต็มที่ กิจการลักษณะนี้เป็นที่นิยมมากในแผ่นดินใหญ่องค์กร แล้วได้มี การพัฒนาออกใบโดยส่วนของหุ้นส่วนแบบ sleeping partnership นี้ได้มีการแบ่งเป็นหุ้น

ปัจจุบัน ๑ เพื่อเปิดโอกาสให้นักลงทุนรายเล็ก ๆ สามารถเข้าเงินมาลงทุนได้โดยไม่เสี่ยงจากหันหลังจากนัก

อย่างไรก็ตามในอังกฤษนั้น การจัดการส่วนใหญ่จะเป็นในแบบบริษัทร่วมทุน (Joint-stock company)มากกว่าแบบ sleeping partnership และกิจการในรูปบริษัทนั้น เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการรวมเงินจากผู้ลงทุนจำนวนมากให้มาเป็นเงินก้อนใหญ่ เป็นทางให้นักลงทุนกระจายการเสี่ยงออกไปในกิจการหลายแห่ง ได้ไม่ต้องขึ้นอยู่กับกิจการเดียว และยังมีชัยได้เปรียบในการที่ไม่ต้องขึ้นอยู่กับบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะและสามารถดำเนินกิจการต่อไปได้เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงหัวบุคคลขึ้นนำของบริษัท

บริษัทร่วมทุนมีความจริงมีมาตั้งแต่ก่อนราชสำนัก ๑๗ แล้วในการตั้งบริษัทการทุนต้องเป็น合法 และอาณาจักร แท้ที่ต้องหยุดชะงักไป เพราะการเก็บภาษีในการซื้อขายหุ้นมากเกินไปในต้นศตวรรษที่ ๑๘ ทำให้เกิดปัญหามากโดยเฉพาะในอังกฤษและฝรั่งเศสซึ่งได้ห้ามการตั้งบริษัทร่วมทุนออกจากจะได้รับอนุญาติจากรัฐสภาหรือผู้ทรงอำนาจเป็นพิเศษเป็นราย ๆ ไป ในฝรั่งเศสนั้นบริษัทชนิดนี้ยังดำเนินการอยู่กับกฎหมายเดิมไปโดยผู้นำการปฏิวัติฝรั่งเศสในปี ๑๗๙๓-๙๕ และต่อมาในสมัยนั้นไปเลียนแม่จะยอมให้มีการตั้งขึ้นได้แต่ก็จะต้องผ่านการอนุมัติจากรัฐซึ่งเพิ่มเป็นตัวกระบวนการการอันยุ่งยากเชื่องช้า ทำให้ไม่สูงใจต่อการเข้าดำเนินการในรูปบริษัทนี้ ส่วนในอังกฤษนั้นเป็นในทางตรงกันข้ามกล่าวก็คือ พระท่านบัตร์สำหรับการจัดตั้งบริษัท มีการอนุมัติอย่างครั้งขึ้นเรื่อย ๆ ในศตวรรษที่ ๑๘ โดยเฉพาะในการตั้งบริษัทเพื่อการสร้างถนน คลอง สะพาน และในสกอตแลนด์ก็ให้ใช้ในการตั้งกิจการธนาคารและประกันภัยอีกด้วย การดำเนินการรูปบริษัทนี้พิสูจน์ให้เห็นได้ว่าประสบผลสำเร็จและมีความต้องการมากขึ้น จนพ.ร.บ. จำกัดการตั้งบริษัทที่เรียกว่า Bubble Act นั้นถูกยกเลิกไปในปี ๑๘๒๕ และการดำเนินการจะหalte เบียนบริษัทก็มีได้ในปี ๑๘๔๔

ให้มีการตั้งบริษัทเพียงเพื่อการเก็บกำไรจากการขายหุ้นชนิดรายเดี่ยว เช่นเดียวกับที่เคยเป็นมาในอดีตและต้องล้มละลายไปในไม่ช้า แต่ความล้มละลายของบริษัทเหล่านี้ไม่มากถึงกับเป็นอุบัติกรรมในการดำเนินการรูปบริษัทได้ ตรงข้ามการดำเนินการรูปเป็นกลับมีภาระห่วงขวางขัน และยิ่งมีประสิทธิภาพขึ้นเมื่อมีการเพิ่มเติมเรื่องการจำกัดความรับผิดชอบในหนี้สิน และการออกหุ้นบุริมสิทธิขึ้นมา การจำกัดความรับผิดชอบในหนี้สินนั้นหมายความว่าผู้ลงทุนจะไม่ต้องรับผิดชอบในหนี้สินทั้งหมดของกิจการที่เขาก่อหุ้นเกินมูลค่าหุ้นที่เขางiveไป ทั้งนี้โดยดื้อว่าผู้ลงทุนเลี่ยงอยู่แล้วที่เอาเงินมาซื้อหุ้น จึงไม่ควรเสี่ยงในหนี้สินอีก การจำกัดความรับผิดชอบในหนี้สินนี้ถูกใช้กับธุรกิจล่วงไฟฟ้าในอังกฤษในปี 1855 และ 1856 แต่ไม่อนุญาตให้กับธุรกิจธนาคารจนกระทั่งปี 1858 และบริษัทประกันจนปี 1862

ส่วนหุ้นบุริมสิทธินั้น เป็นหุ้นที่มีสิทธิพิเศษเหนือหุ้นสามัญตรงที่จะได้รับเงินปันผล (เป็นจำนวนตายตัว) ก่อนผู้ถือหุ้นสามัญจะได้รับส่วนแบ่ง และจะมีสิทธิเรียกร้องทรัพย์สินของบริษัทให้ก่อนในกรณีที่บริษัทล้มละลาย หุ้นบุริมสิทธินี้เกิดขึ้นเนื่องจากในการเริ่มต้นการดำเนินธุรกิจบางอย่าง เช่น โรงงานและการรถไฟนั้นมักต้องการทุนมากขึ้นกว่าที่คาดไว้ในตอนแรก และผู้อุดหนุนกิจการอยู่ก็พบว่าจะสามารถดึงนักลงทุนใหม่ ๆ ให้อาเจนมาลงทุนในกิจการได้ ก็โดยการให้คนเหล่านี้มีความมั่นคงเป็นพิเศษและมีโอกาสได้กำไรได้เท่านั้น หุ้นบุริมสิทธินี้มีบทบาทมากในการรวบรวมเงินทุนให้กิจการขยายแห่งสามารถดำเนินการไปได้และได้รับการรับรองความกฎหมายในปี 1863

กิจการแบบบริษัทร่วมหุ้นนี้ข้อได้เปรียบหลักประการจนทำให้กิจการแบบนี้ก้าวหน้าไปทั่วทุกส่วนของโลกตะวันตก ความสำคัญของกิจการแบบบริษัทนี้อาจพิจารณาได้จากจำนวนกิจการและมูลค่าของทุนในกิจการรูปบริษัทชั้นในปี 1844 นั้นมากกว่าอังกฤษมีกิจการ

ในรูปแบบที่มี 994 บริษัทซึ่งมีทุนรวมมูลค่า 345 ล้านปอนด์ ในปี 1840 ผู้รับเกสต์ 260 บริษัท ในปี 1867 อิตาลีมี 291 บริษัท และในปี 1870 ปรัสเซียมี 276 บริษัท

การมีการประกอบการรูปแบบมากขึ้นทำให้จำเป็นต้องมีการจัดตั้งสถานที่แลกเปลี่ยนซื้อขายหุ้นหรือตลาดหุ้น อันเป็นสถานที่ซึ่งหุ้นของบริษัทต่าง ๆ พร้อมจะทำการซื้อขายให้กันที่ แลกเปลี่ยนสถานที่ที่จำเป็นต้องมีเพื่อให้หุ้นที่ออกมาก่อนขายได้ และเพื่อให้ผู้เก็บออมเงินมีโอกาสซื้อหุ้นหรือเปลี่ยนหุ้นกลับคืนเป็นเงินสดได้ การก่อตั้งตลาดหุ้นโดยทั่วไปและขยายออกไปเรื่อย ๆ โดยในอังกฤษนั้นสถาบันสรุของกลุ่มพวกราษฎร์หน้าค้าหุ้นได้พัฒนาขึ้นเป็นตลาดหุ้นอย่างแท้จริงในปี 1802 ส่วนในฝรั่งเศสมีการตั้งตลาดกลาง(bourse)ขึ้นในปี 1816 เป็นที่ชุมนุมของนายหน้ารับซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าต่าง ๆ รวมทั้งหุ้นด้วย จนกระทั่งในปี 1889 จึงมีการแยกออกจากเป็นตลาดหุ้นโดยเฉพาะ นอกจากนั้นในสหรัฐฯ ก็มีตลาดหุ้นสำคัญเกิดขึ้นที่นิวยอร์กในปี 1817 โดยพัฒนามาจากที่ชุมนุมของนายหน้าค้าหุ้น เช่น เดิมกับอังกฤษ และการก่อตั้งตลาดหุ้นที่เบอร์ลิน อัมสเตอร์ดัม เวียนนา และโรม ก็เกิดขึ้นในลักษณะคล้าย ๆ กัน ในปี 1887 นั้นหุ้นที่แลกเปลี่ยนในตลาดหุ้นยุโรปและอเมริกามีมูลค่าตลาดถึง 2,500 ล้านเหรียญสหรัฐฯ

ในขณะที่บริษัทร่วมหุ้นและตลาดหุ้นมีส่วนสำคัญในการก่อให้เกิดภาระรายตัวของเศรษฐกิจนั้น การประกอบการในรูปแบบที่มีกฎกวิภาคชีวิจารณ์อย่างมากด้วย ข้อโต้แย้งที่ประการแรกคือ ผู้ลงทุนมักเป็นเจ้าของซึ่งเกือบไม่ได้มีการควบคุมการจัดการบริษัทอย่างแท้จริงเลย แม้ว่าเขายังคงมีอำนาจในการเลือกคณะกรรมการบริหาร, มีสิทธิออกความเห็นในการประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี และมีสิทธิพ้องร้องฟ่ายจัดการได้ก็ตาม เพราะโดยทั่วไปนั้นฟ่ายจัดการ(ซึ่งมีส่วนเป็นเจ้าของหุ้นจากการถือหุ้น) จะเป็นผู้ควบคุมบริษัทอย่างแท้จริง และจะใช้สิทธิในการบริหารรั้นไปเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง เช่นในกรณีของบริษัทรถไฟ Union Pacific Railroad ในสหรัฐฯ ซึ่งฝ่ายจัดการได้ทำสัญญาก่อสร้างในราคาก่อสร้างมากกับบริษัทก่อสร้างของตนเอง

นอกจากนี้ยังจัดการยังนิยมท้าก้าวให้จากหุ้นของบริษัทออกหุ้น เพื่อจะหาเงินเข้ารัฐบาลค่าหุ้นที่แท้จริงคือว่าคนอื่น ๆ และมักใช้วิธีการ "ปันหุ้น" ด้วยการออกหุ้นใหม่แล้วใช้สิทธิซื้อไว้ก่อนในราคาถูก หลังจากนั้นขายหุ้นนี้ เวียนกันในกลุ่มเพื่อให้ราคาหุ้นนั้นสูงขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้นักเก็งกำไรอื่นจะมีความต้องการหุ้นนี้ กลุ่มนักปันหุ้นก็จะรีบปล่อยขายหุ้นออกไปโดยได้กำไรอย่างมากมาย

ข้อวิจารณ์อย่างหนึ่งคือการประกอบการในรูปบริษัทก็คือ ทำให้คนเพียงไม่กี่คนสามารถควบคุมเศรษฐกิจของชาติได้โดยง่าย ซึ่งกรณีนี้อาจเกิดขึ้นได้จากการที่บุคคลบางคนเข้ามาดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการของธนาคารหลายแห่งและธุรกิจอื่น ๆ ด้วยพร้อม ๆ กันไป ดังนั้นคนเพียงกลุ่มเล็ก ๆ ก็สามารถกำหนดให้ว่าธุรกิจใดควรได้รับสินเชื่อจากธนาคารและจะปฏิเสธไม่ให้สินเชื่อแก่คู่แข่ง นอกจากนี้ยังอาจมีอำนาจถึงขนาดกำหนดนโยบายของรัฐบาลหรือแม้แต่จะโอนรัฐบาลที่ไม่เป็นมิตรกับตนได้ ตัวอย่างเช่นในช่วงก่อนสองคราวโลกครั้งที่ 1 นั้นผู้อำนวยการธนาคาร Dresdner ในเยอรมันเป็นคณะกรรมการบริหารของบริษัทต่าง ๆ อยู่ถึงรวม 200 บริษัท และมีการเงินในสหรัฐฯ อีกหลายคัน เช่น J.P.Morgan ก็เป็นเจ้าของธนาคารและธุรกิจการเงินมากมาย

การเข้าควบคุมผู้ถือหุ้นของบริษัทโดยคนกลุ่มน้อยนั้น อาจเป็นไปได้ทางหนึ่งจากการก่อตั้ง Trust ขึ้นอันเป็นกระบวนการที่บริษัท Standard Oil ริเริ่มขึ้นทำให้บริษัทนี้มีส่วนในธุรกิจน้ำมันถึง 90% ของกิจการในสหรัฐฯ เมื่อประมาณปี 1890 วิธีการก่อตั้งนี้ถือหุ้นรายใหญ่(มีส่วนได้ส่วนเสียมากพอจะควบคุมกิจการได้)ของบริษัทด้วย ที่จะรวมกลุ่มนักลงทุนนั้นจะนำหุ้นของตนไปมอบแก่กลุ่มนักลงทุนที่เรียกว่า trustees โดยจะได้ trust certificates มาแทน ตั้งนั้น trustees จึงเป็นผู้ถือหุ้นส่วนใหญ่ของกิจการที่เข้ามาร่วมกันทั้งหมด สามารถควบคุมการดำเนินการได้โดยสิ้นเชิง เพราะเท่ากับบริษัทส่วนใหญ่ถูกบริหารโดยคนกลุ่มเดียวกัน

การรวมกลุ่มในรูปหัสดน์คือมาดูกองคลังตัดคลินว่าผิดกฎหมายในสหราชอาณาจักร จึงมีการพยายามเข้าควบคุมธุรกิจโดยผู้ขายในรูปแบบอื่นอีก เช่นตั้งเป็นบริษัทแม่(Holding Company)ขึ้นอันเป็นลักษณะบริษัทที่ไม่ได้ทำการผลิตโดยตรง แต่เข้าถือหุ้นของบริษัทค่า ฯ ที่ทำการผลิตเอาไว้ การเข้าควบคุมธุรกิจอีกแบบหนึ่งคือการเข้ารวมกิจการ 2-3 บริษัทเข้าเป็นกิจการใหม่กิจการเดียวซึ่งเป็นวิธีที่เรียกว่า merger อันเป็นวิธีสำคัญที่ใช้ในอังกฤษทำให้มีการรวมกิจการธนาคารจาก 600 กิจการในปี 1824 เป็น 250 กิจการในปี 1865 และในที่สุดเหลือ 11 กิจการในปี 1937

ในกรณีของการรวมยานาจหรือการเข้าควบคุมกิจการอื่นที่ประกอบธุรกิจแบบเดียวกันไม่อาจทำได้ การแข่งขันในระหว่างธุรกิจก็อาจลดลงไปด้วยการ合併ในรูป pool ซึ่งเริ่มในยุโรปคันทรรษที่ 19 อันเป็นการหักลงกันโดยวัวจะกำหนดรากาที่ระดับใด จึงจะเป็นผลดีแก่ทุกภารกิจการ และแบ่งสรรตลาดกันตามความสามารถไม่เย่งตลาดกัน ซึ่งกรณีเช่นนี้ ผู้หักลงกันอย่างเป็นทางการมากขึ้นจะเรียกว่า cartel ซึ่งเป็นเครื่องมือให้บริษัทอิสระมาหักลงกันจะรักษาระดับราคาที่ตั้งไว้ และหักลงกันเรื่องความสามารถทั้งชนิดโดยพิจารณาจากข้อความสามารถในการผลิตและปริมาณการลงทุน และมีการจ่ายค่าปรับให้กองกลางถ้ามีการละเมิดข้อหักลงcartel นี้เป็นที่นิยมมากในเยอรมันซึ่งไม่มีกฎหมายควบคุมการผูกขาด และในฝรั่งเศสหลังปี 1884 เมื่อกฎหมายห้ามการหักลงผูกขาดต้านราคากลุ่มยกเลิกไป นอกราจากนี้ก็เป็นที่นิยมกันในการดำเนินการห้ามการหักลงประเทศ ซึ่งการจัดองค์การในรูป cartel ที่มีชื่อเสียงมากก็คือ North Atlantic Shipping Conference ในปี 1908 อันเป็นการหักลงกันระหว่างหลายประเทศ

ในอังกฤษและสหราชอาณาจักรกฎหมายและแนวคิดโดยทั่วไปไม่เห็นด้วยอย่างมากกับการผูกขาด การหักลงแบบ pool และ cartel ถูกถือว่าเป็นการผิดกฎหมาย ยกเว้น

ในการศึกษาของ การเดินเรือ และการรถไฟ ได้มีการ商量คืบค้านการผูกขาดแบบต่างๆ อย่างรุนแรง เช่นในสหรัฐฯมีการออกกฎหมายต่าง ๆ เพื่อคืบค้านการผูกขาดเช่น Sherman Anti-trust Law ในปี 1890 เป็นต้น แต่ในทางปฏิบัตินั้นการควบคุมการผูกขาดทำได้ยากมาก และการให้ศาลตัดสินก็ทำได้ลำบาก โดยเฉพาะเมื่อการรวมตัวกันนั้นไม่เกิดผลเสีย แต่กลับทำให้การดำเนินการมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3.ระบบการเงิน

ในช่วงศตวรรษที่ 18 ไปจนเกือบทลอดศตวรรษที่ 19 นั้น ข้อพิจารณาส่วนใหญ่ของผู้กำหนดนโยบายการเงินก็คือ การเลือกว่าจะใช้มาตรฐานเงินตราชนิดใด คือการเลือกชนิดและปริมาณของโลหะมีค่าที่จะใช้กำหนดค่าของเงินตรา โดยอ้างถูญั่นว่ามีการยอมรับใช้มาตรฐานทองคำมาตั้งแต่ปี 1774 คือให้เหรียญทองเป็นมาตรฐานเงินตราตามกฎหมายเพียงอย่างเดียวในอัตราทองคำหนัก 113 เกรนใช้ทำเงินตราหน่วยล่า 1 บอนด์ ส่วนเหรียญเงินหนึ่งมีส่วนผสมโลหะเงินอยู่น้อยมากและใช้ในรูปเงินตราได้อย่างเดียวไม่มีค่าเป็นโลหะด้วย

อย่างไรก็ตามประเทศอื่นส่วนใหญ่ในสมัยนั้นระบบเงินตราใช้มาตรฐานโลหะ 2 ชนิด(Bimetallic System)คือเงินตราหลักนั้นมีหง้าที่ห่างจากโลหะทองคำและโลหะเงินโดยมีอัตราส่วนแน่นอน เช่น ในสหรัฐฯในปี 1791 น้ำถ้าทำเหรียญ 1 คอบลาร์ด้วยโลหะเงินจะต้องมีโลหะเงินผสมอยู่ 371.2 เกรน แต่ถ้าทำด้วยทองคำจะต้องมีส่วนผสมของทองคำอยู่ 24.7 เกรน ซึ่งก็คืออัตราส่วนระหว่างน้ำหนักของเงินต่อทองคำที่จะใช้ทำเหรียญล่าค่าเท่ากันนั้น คือโลหะเงิน 15 เกรนเท่ากับทองคำ 1 เกรน ส่วนในฝรั่งเศสในปี 1803 น้ำอัตราส่วนเงินต่อทองคำเป็น 15.58 ต่อ 1 และประเทศอื่น ๆ ในโลกตะวันตกส่วนใหญ่ก็ดำเนินการคล้ายกันนี้

นอกจากการกำหนดอัตราส่วนผสมของโลหะมีค่าในเงินตราอย่างแจ้งแล้ว การเปลี่ยนแปลงอื่น ๆ ที่สำคัญในระยะนี้ได้แก่การพยายามให้มีเงินตราที่เหมือนกันเป็นระบบเดียวกันในระดับชาติ และการมีอธิบดีดูแลทางการเงินระดับชาติกล่าวคือแต่เดิมในกลุ่มคนเชื่อ

ชาติหนึ่ง ๆ นั้น แต่ละชาติมีเงินตราของตนเองซึ่งไม่เหมือนกันและค่าต่างกัน ดังนั้นในช่วง 100 ปี ก่อนปี 1875 เป็นต้นมาได้มีการพยายามปฏิรูปเงินตราของประชาชาติหนึ่ง ๆ ให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันขึ้นใช้แทน เช่น ในปี 1850 เงินตรา 12 ชนิดของสวิสสูกอลดงเป็นชนิดเดียว และในปี 1875 เงินตรา 9 ชนิดของเยอรมันกู้กอนท์ทั้งหมดที่ด้วยเงินمارคเพียงอย่างเดียว เป็นต้น ส่วนการมีอธิบดีทางการเงินระดับชาติก็คือการไม่ยอมให้เงินตราคำงประเทศเข้ามาหมุนเวียน ให้โดยเสรีอีกต่อไป

สำหรับนโยบายการเงินโดยทั่วไปนั้น กล่าวให้ว่าผู้ดำเนินนโยบายโดยทั่วไปประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดีในการบริหารเกี่ยวกับมาตรฐานเงินตรา ดังนั้นในครั้งแรกของศตวรรษที่ 19 ระบบมาตรฐานโอลด์มีค่า 2 ชนิดจึงดำเนินไปอย่างดีแม้จะมีัญหาบ้างก็ไม่มากนัก อย่างไรก็ตามภายในหลังปี 1850 ราคากองทองคำและเงินเคลื่อนไหวขึ้นลงมาก จนเกิดผลร้ายแรงท่ออัตราส่วนเงินต่อทองคำที่กำหนดไว้ และกระทบต่อโอลด์ที่ใช้ทำเป็นเงินตราด้วย กล่าวคือคนจะเอาเงินเทรี่ยญที่ทำด้วยทองคำไปหลอมขาย (เพราะราคาทองคำสูง) ไม่ยอมใช้ในรูปของเงินตรา แต่จะใช้เทรี่ยญที่ทำด้วยโลหะเงินเท่านั้น ทำให้ปริมาณเงินหมุนเวียนมีน้อย เกินไป 布拉格กฎการเงินเรียกว่า "เงินเลว(ค่าต่ำ)ໄลส์เงินดี(ค่าสูง)ออกไปจากการหมุนเวียน" หรือกฎของเกรเชม (Gresham's Law) จากการเปลี่ยนค่าของโอลด์นี้ การจะแก้ไข จึงต้องเปลี่ยนแปลงอัตราส่วนระหว่างโอลด์ 2 ชนิด และปริมาณเงื่อนโอลด์ที่ผสมอยู่ในหน่วยเงินตราเสียใหม่

ในช่วงหลังจากปี 1848 และ 1849 ราคaberiyib เทียบระหว่างโลหะเงิน กับทองคำนั้นได้เปลี่ยนแปลงไปในทางตรงกันข้ามกับแนวโน้มเดิม คือราคากองทองคำเริ่มถูกลง เมื่อเทียบกับเงินเนื่องจากมีการคั่มพบทั่งเรื่องคำจำกัดความมากที่สหราชอาณาจักรและออสเตรเลีย ในภาวะ เช่นนี้ทำให้มีแนวโน้มว่าโอลด์เงินจะสูญหายไปจากการหมุนเวียนแทนด้วยการทำเงินเอวเทรี่ยญ เงินไปหลอมขายและใช้ในรูปของโอลด์ (เนื่องจากถ้าใช้ในรูปเงินตราจะมีค่าต่ำกว่า เพราะถูก

กำหนดค่าตายตัว แต่ถ้าเป็นโลหะค่าจะสูงขึ้น) เพื่อซองกันปัญหา เช่นมีประเทศส่วนใหญ่ได้ลดส่วนผลของเงินในเครียดูลงเพื่อให้เครียดูเงินสามารถผลิตได้มากขึ้นและไม่เป็นเงินดีเมื่อเทียบกับเครียดูลอง อย่างไรก็ตามจากการที่แต่ละประเทศคำนวณการไม่พร้อมกันทำให้การแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศเกิดปัญหา เพราะโลหะเงินจะหลุดออกจากประเทศที่ค่าของโลหะเงินต่ำไปยังประเทศที่ค่าของโลหะเงินสูงกว่าอยู่เรื่อย ๆ การจะให้ระบบการแลกเปลี่ยนคืนสู่สภาวะปกติได้อีกเป็นปัญหามาก เบลเยียมจึงได้เสนอให้มีการก่อตั้งสหภาพเงินตราระหว่างชาติขึ้น โดยสมาชิกจะมีระบบเงินตราคล้ายคลึงกันและมีส่วนผลของเนื้อโลหะในเงินเครียดูเหมือนกัน อย่างไรก็ตามในขณะที่กำลังมีความพยายามจัดระเบียบเงินตราอยู่นี้ ราคาโลหะเงินได้กลับต่ำลงเรื่อย ๆ อีกเมื่อเทียบกับทองคำซึ่งทำให้สถานการณ์เปลี่ยนไปครองข้ามจากเดิม การที่ระบบเงินตราภายใต้มาตรฐานโลหะมีค่า 2 ชนิดเปลี่ยนกลับไปกลับมาไม่แน่นอน เช่นนี้ทำให้ประเทศต่าง ๆ เสื่อมความนิยมในระบบเงิน แล้วเริ่มยอมรับมาตรฐานทองคำสำหรับเงินตราในประเทศต้นแบบมากขึ้นเรื่อย ๆ นับตั้งแต่ปี 1873 เป็นต้นไป

การเข้าสู่มาตรฐานทองคำซึ่งใช้ทองคำเป็นเครื่องกำหนดค่าหลักเพียงอย่างเดียวันมีปัญหาอยู่บ้างตรงที่ทองคำมีปริมาณน้อย จึงทำให้ปริมาณเงินตราในประเทศมีน้อยและอาจเกิดปัญหาเงินฝืด ระดับราคาตกต่ำลงได้ อย่างไรก็ตามตั้งแต่ราวปี 1890 เป็นต้นไป ปริมาณทองคำของโลกก็เพิ่มขึ้นมากจากการพบเหมืองคำที่อพาร์ก้าได้, อาลัสกา และไซบีเรีย ตลอดจนมีการคิดกระบวนการผลิตทองคำจากแร่ดินให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นด้วย ทำให้สามารถผลิตหั้งเงินเครียดและใช้หนุนหลังการพิมพ์ธนบัตรออกมากได้มากเพียงพอต่อความต้องการ

4. การธนาคาร

นับแต่เริ่มต้นยุคใหม่เป็นต้นมา ธนาคารได้ทำหน้าที่เพิ่มจากเดิมที่เป็นเพียงเก็บรักษาเงิน, สะสมเงินออมของบุคคล และให้เงินกู้แก่ผู้ประกอบการ โดยได้เข้ามายกหน้าที่

ควบคุมปริมาณเงินตราของประเทศด้วย ตั้งนี้จึงเข้ามามีอิทธิพลต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจมากขึ้น สถาบันการเงินที่มีอิทธิพลมากที่สุดคือการกำหนดนโยบายเงินตราแล้วก็ธนาคารกลาง ซึ่งในขณะนี้เป็นสถาบันกิงรัฐบาล (เป็นกิจการออกหุ้นในรูปบริษัท แต่รัฐบาลแต่งตั้งผู้ว่าการและรองผู้ว่าการของธนาคารและเข้าควบคุมหลายประการ) ธนาคารกลางในประเทศต่าง ๆ ในระยะนี้ได้ให้ความสนใจเรื่องการหากำไนอย่างและให้ความสำคัญมากขึ้นต่อหน้าที่การจัดการเงินตราเพื่อสนับสนุนความต้องการของธุรกิจเอกชนและมุ่งสร้างเสถียรภาพแก่โครงสร้างเงินตราและลินเชื้อของประเทศ ธนาคารกลางเหล่านี้ดำเนินการในการขยายลินเชื้อให้แก่ธนาคารอื่นที่กำลังมีท่าที่จะล้มละลายหรือเกิดปัญหาทางการเงิน โดยเฉพาะธนาคารที่มีแนวโน้มว่าจะดำเนินการต่อไปแต่เกิดปัญหาเฉพาะหน้าขึ้นก่อน และต่อมานำการกลางกีอยู่ ๆ เข้าไปมีสิทธิ์ผูกขาดในการออกอนบัตรเดบิตเพียงผู้เดียว และอยู่ในฐานะที่จะสร้างเงินเพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับการให้กู้ได้ด้วย จนมีผู้เปรียบว่าธนาคารกลางเหล่านี้เปรียบเสมือนแผนดับเพลิงชั่งพยายามมือลงกันไฟโดยส่งเครื่องมือดับเพลิง(ในที่นี้คือเงินกู้)ไปในทันทีที่เกิดเพลิงใหม่ และยังสามารถผลิตน้ำยาดับเพลิง(คือเงิน)ขึ้นได่องไม่วันหมดอีกด้วย

ในครั้งแรกของศตวรรษที่ 19 ได้เกิดข้อขัดแย้งสำคัญทางความคิดขึ้นเกี่ยวกับปริมาณของอนบัตรที่ธนาคารกลางสมควรจะจัดพิมพ์ขึ้น(ด้วยความควบคุมของรัฐ)และหลักการในการกำหนดปริมาณอนบัตรนั้น ข้อขัดแย้งนี้มี 2 แนวคิดคือจากกลุ่มที่เรียกว่า *Currency School* กับกลุ่มที่เรียกว่า *Banking School* โดยที่ผู้สนับสนุนกลุ่ม *Currency School* นั้นต้องการให้ทำกับอนบัตรเหมือนเงินโลหะ กล่าวคือต้องคำนึงถึงความคงทนของเงินโดยไม่เสื่อมคลายไปนักประเทศไทย ปริมาณอนบัตรก็ต้องถูกกลดลงในลักษณะเหมือนกับเมืองมีเรียญโลหะเพียงอย่างเดียวในเศรษฐกิจ ตั้งนี้ในกรณีที่ประเทศไทยขาดดุลการค้าทำให้ต้องสูญเสียทองคำออกไปนักประเทศไทย ธนาคารก็จะต้องจำกัดสินเชื่อและควบคุมปริมาณเงิน ลักษณะอนบัตรลง

ส่วนผู้สนับสนุน Banking School นั้นเห็นว่าการขาดดุลการค้าจึงทำให้ต้องเสียโลหะมีค่าออกไปและอัตราแลกเปลี่ยนเสียเบรียบันน์ เป็นผลจากพิชผลเสียหายหรือวิกฤติการณ์ระยะสั้นอื่น ๆ เท่านั้น ซึ่งการจำกัดสินเชื่อไม่อาจแก้ปัญหาที่เศรษฐกิจเผชิญอยู่ได้ และยิ่งกว่านั้น การลดสินเชื่อลงจะยิ่งทำให้เหตุการณ์รายแรงยิ่งขึ้น ดังนั้นกลุ่มนี้จึงสนับสนุนให้ปริมาณเงินนั้นไว้ในสัดส่วนที่พอเหมาะกับความต้องการของธุรกิจ

ในอังกฤษนั้นหลักการของกลุ่ม Currency School เป็นฝ่ายชนะเป็นผลให้มีการออกกฎหมายในปี 1844 ให้อำนาจธนาคารแห่งประเทศไทยออกอนบัตรได้สูงสุดไม่เกิน 14 ล้านปอนด์(หลังปี 1875 ได้เพิ่มเป็น 15 ล้าน)โดยมีหลักทรัพย์ชนิดหนึ่งหนุนหลัง แต่ถ้าจะออกอนบัตรเกินกว่านี้จะต้องมีทองคำมูลค่า 1 ปอนด์หนุนหลังอนบัตรทุก ๆ 1 ปอนด์ที่ก่อขึ้นการทำ เช่นนี้ทำให้ปริมาณเงินมีจำกัดและเปลี่ยนแปลงได้น้อยมาก จนบางครั้งเกิดปัญหารุนแรง เช่นในปี 1847, 1857 และ 1866 ธนาคารจึงได้รับอนุญาตให้พิมพ์เงินจำนวนกำหนดไว้ได้บ้าง และในปี 1890 ก็ต้องกู้ทองคำ 2 ล้านปอนด์จากธนาคารแห่งผู้ร่วงเสสเพื่อมาสำรองหนุนหลังการพิมพ์เงินเพิ่ม

อย่างไรก็ตามระบบการธนาคารของอังกฤษท่าทางเอาชนะข้อจำกัดเรื่องปริมาณเงินครานี้ได้โดยการส่งเสริมให้มีการใช้เช็คอย่างแพร่หลาย ซึ่งทำให้ปริมาณเงินหมุนเวียนเพิ่มขึ้นมาก ยิ่งกว่านั้นโดยการขยายและจำกัดสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ธรรมดายิ่น ๆ ก็ทำให้สามารถเพิ่มปริมาณเงินได้ในยามที่เศรษฐกิจต้องการ เช่นด้วยการลดอัตราดอกเบี้ยลงซึ่งมีผลให้ปริมาณเงินในเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น ส่วนถ้าต้องการลดปริมาณเงินลง ก็ทำเนินการในทางตรงข้าม ซึ่งเป็นมาตรการที่ธนาคารกลางของประเทศตั้ง ใช้กันมาจนกระทั่งปัจจุบันในการควบคุมปริมาณเงินของประเทศ

ส่วนในผู้ริ่งเศสนั้น ธนาคารกลางคือธนาคารแห่งผู้ริ่งเศสถูกตั้งขึ้นในปี 1800 โดยนโปเลียน ธนาคารนี้ดำเนินการพิมพ์ธนบัตรตามหลักการของกลุ่ม Banking School ซึ่งหมายความว่าแทนที่ธนบัตรจะถูกจำกัดจำนวนขั้นสูงเอาไว้แบบอังกฤษ ก็ปรากฏว่าธนบัตรถูกพิมพ์ขึ้นโดยใช้หลักทรัพย์ทางการค้า(ได้แก่ตัวแลกเงินประจำต่าง ๆ) เป็นสำรองเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น เมื่อหลักทรัพย์การค้าเหล่านี้เข้ามาสู่ธนาคารกลางมากขึ้นเพื่อขึ้นเงินก่อนครบกำหนด ก็ทำให้สำรองหุ้นหลังการพิมพ์ธนบัตรมากขึ้น และธนบัตรจะถูกพิมพ์เพิ่ม ส่วนถ้ามีหลักทรัพย์เข้ามาน้อย ธนบัตรก็จะลดน้อยลง ดังนั้นระบบนี้จึงทำให้ปริมาณเงินของผู้ริ่งเศสลดหย่อนได้ค่อนข้างมากตามสภาพธุรกิจ เพราะบริษัทหลักทรัพย์นั้นจะขึ้นกับความเพื่องพูหรือตัวของธุรกิจ จากการที่การพิมพ์ธนบัตรของผู้ริ่งเศสลดหย่อนได้มากทำให้การใช้เช็คไม่มีมากนัก นอกจากนี้ธนาคารแห่งผู้ริ่งเศสก็อาจควบคุมปริมาณเงินได้โดยผ่านทางการเปลี่ยนแปลงอัตราคิดลดตัวเงิน กล่าวคือถ้าอัตราคิดลดลงก็จะมีผู้เอาตัวเงินมาขึ้นก่อนกำหนดน้อย ทำให้พิมพ์ธนบัตรได้น้อยลงเป็นต้น

ในส่วนของประเทศอื่น ๆ ทั่วไปในยุโรปจะวันตกนั้น ธนาคารกลางก็ดำเนินนโยบายคล้ายคลึงกับอังกฤษหรือผู้ริ่งเศส หรือไม่ก็ใช้นโยบายทั้ง 2 แบบผสมกัน เช่นในเยอรมัน ซึ่งแม่จะดำเนินการคล้ายผู้ริ่งเศสคือทำธุรกิจโดยตรงกับเอกชนและธนาคารพาณิชย์ทั่วไปและมีหลายสาขา แต่ก็มีชัยจำกขั้นสูงในบริษัทธนบัตรที่จะพิมพ์ออกมากขึ้นเดียวกับอังกฤษ

แม้ธนาคารกลางจะได้ลายเป็นสิ่งสำคัญต่อโครงสร้างทางการเงินและสินเชื่อของประเทศต่าง ๆ มากขึ้น แต่ธนาคารพาณิชย์ธรรมดาก็ยังมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและการทำงานของระบบหุ้นนิยมอยู่มาก ในระยะหลังนี้ธนาคารพาณิชย์เอกชนมีแนวโน้มจะเป็นกิจการใหญ่แบบบริษัทร่วมหุ้นมากขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้มีเงินทุนจำนวนมาก ยิ่งไปกว่านั้น ธนาคารเหล่านี้ยังมีแนวโน้มที่จะรวมกลุ่มกันเป็นธนาคารที่ขนาดใหญ่มากขึ้นและมีอิทธิพลทางเศรษฐกิจมากขึ้นด้วย ดังจะเห็นได้จากจำนวนธนาคารในอังกฤษลดลงจาก 600 กิจการในปี 1824 จน

เหลือเพียง 55 กิจการในปี 1914 และเหลือเพียง 11 กิจการเท่านั้นในปี 1937 โดยส่วนรวมแล้วอนาคตพาณิชย์เอกชนในประเทศค่อนข้างดี เหล่านี้มีอิทธิพลต่อเศรษฐกิจของประเทศสูงมาก เพราะสามารถกำหนดได้ว่าสินเชื่อควรจะให้แก่ใครบ้าง และในบางครั้งแม้แต่รัฐบาลตัวมีนโยบายไม่เป็นมิตรก็อาจขอภัยเงินไม่ได้ เช่นกรณีของผู้รั่งเศสเป็นต้น และในอังกฤษนั้นเงินกู้ของธนาคารเพื่อธุรกิจจะสามารถเป็นตัวกำหนดได้ว่าจะทำให้เศรษฐกิจขยายไปในทางใดตามที่ต้องการได้

5 การคลังรัฐบาล

จากการพัฒนาขึ้นมาของระบบทุนนิยม รัฐบาลก็ได้เข้ามามีบทบาทมากขึ้น ซึ่งทำให้ต้องใช้จ่ายเงินมากขึ้น ไม่เพียงแต่รายจ่ายทางทหารจะเพิ่มขึ้นกว่าที่เคยเป็นเท่านั้น แต่รัฐบาลยังต้องรับภาระเกี่ยวกับการจัดการศึกษา การสร้างสิ่งสาธารณูปโภค เช่น ถนน รถไฟ ท่าเรือ ฯลฯ ตลอดจนต้องใช้จ่ายเพื่อการดูแลการพัฒนาเศรษฐกิจทั่วไป ดังนั้น จึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากในด้านการคลังรัฐบาล ซึ่งสิ่งที่สำคัญคือจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขระบบภาษีที่เป็นอยู่เดิมไม่เพาะให้เงินไม่เพียงพอต่อรายจ่าย ทำให้รายจ่ายสูงเกินรายได้ออยู่เสมอและรัฐบาลต้องหักยืมเงินมากเกินไปซึ่งไม่เป็นสิ่งที่พึงประสงค์

ขนาดของความต้องการใช้จ่ายของรัฐบาลนั้นเห็นได้จากการณีของผู้รั่งเศส ซึ่งรายจ่ายรัฐบาลเพิ่มจาก 900 ล้านฟรังในต้นศตวรรษ 1830 เป็น 5,067 ล้านฟรังในปี 1913 หรือในกรณีของอังกฤษนั้นรายจ่ายรัฐบาลเพิ่มขึ้นร้าว 370% ในช่วงจากปี 1850-1913 การเพิ่มขึ้นของรายจ่ายอย่างมากนี้ทำให้ในหลายประเทศนั้นรายจ่ายสูงกว่ารายได้ที่ได้จากการเก็บภาษี เพราะไม่อาจเพิ่มอัตราภาษีให้สูงกว่าที่เป็นอยู่ได้มากนัก และทำให้การหักยืมเป็นวิธีสำคัญที่จะให้ได้เงินมาใช้จ่าย

ความประณานาทจะทำให้บุคคลของรัฐบาลสมคุลัญ (คือรายได้เท่ากับรายจ่าย) นั้น ทำให้มีการหาทางปฏิรูปภาษีเสียใหม่โดยพยายามหาทางให้ประชาชนทุกคนมีส่วน

จ่ายเงินเพิ่มแก่รัฐบาลโดยไม่ทำให้การเสียเบรียบกว่าคนอื่น นั่นคือกระบวนการภาษีเป็นกาม
ความสามารถในการจ่าย จึงปรากฏว่ามีแนวโน้มที่จะไปที่จะมีการจัดเก็บภาษีทางตรงมากขึ้น
ให้แก่ภาษีทรัพย์สิน ภาษีเงินได้ และภาษีมรดก เป็นต้น ซึ่งเป็นภาษีที่จ่ายโดยผู้ที่ถูกเก็บโดยตรง
แทนที่จะเป็นภาษีทางอ้อม (เช่นภาษีสรรพากร มีต่อภาษีคุลากกร ฯลฯ) ซึ่งสามารถผลักภาระภาษี
ได้ โดยในอังกฤษนั้นมีการเริ่มจัดเก็บภาษีเงินได้ในปี 1799 แต่ยกเลิกไปแล้วมาเก็บใหม่อีกใน
ปี 1841 และต่อมาในปี 1909 ภาษีเงินได้ที่จัดเก็บในอัตรา "ก้าวหน้า" ด้วย คือถ้ารายได้มาก
ก็จะยิ่งต้องเสียในอัตราสูงขึ้น ภาษีนี้หรือความสำคัญขึ้นเรื่อย ๆ จนในที่สุดกรรมโลกครั้งที่ 1
นั้นปรากฏว่าเป็นถึง 2 ใน 3 ของรายได้ของรัฐบาลอังกฤษ